2/4/2021

Projectplan Corona

Naar een structurele inbedding in gemeentelijke organisatie

Marlijn Bijker

Aanleiding

Vanaf maart 2020 is binnen de gemeentelijke organisatie een crisisteam actief om alle vragen die binnenkwamen te beantwoorden, uitleg te geven waar nodig, maatregelen te treffen en te handhaven en vooral te schakelen met de veiligheidsregio (VGGM). Tot 1 december 2020 was de veiligheidsregio en daarmee de voorzitter van de veiligheidsregio, burgemeester van Arnhem, leidend in deze GRIP 4 crisissituatie. Vanaf 1 december is dit, met de komst van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19, overgegaan naar de lokale gemeenten. De burgemeester van Rheden is nu leidend en al het voorwerk dat de veiligheidsregio deed komt nu bij de lokale gemeenten terecht. Daarmee is het des te meer van belang dat de gemeentelijk organisatie goed wordt ingericht.

Ook de lange duur van de crisis zorgt er voor dat het steeds lastiger wordt om in de huidige crisisstructuur te blijven functioneren. Andere werkzaamheden vragen ook steeds meer aandacht. Een half jaar de 'gewone' taken niet doen is nog behapbaar, maar nu het meer dan een jaar gaat duren is het belangrijk dat er keuzes gemaakt gaan worden.

Daarom is dit plan van aanpak opgesteld om zolang de coronacrisis voortduurt niet meer in een crisisstructuur te gaan werken maar over te gaan naar een projectstructuur. Zo borgen we de werkzaamheden beter en kunnen er ook prioriteiten worden gesteld.

Tijdelijk wet maatregelen COVID-19 (Twm)

Uitgangspunt van de wet is dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie centraal, namelijk bij ministeriële regeling, worden vastgesteld, waarbij differentiatie mogelijk is tussen bijvoorbeeld gemeenten (en zodoende ook tussen bijvoorbeeld regio's). Dit betekent dat in beginsel bij ministeriële regeling wordt bepaald welke maatregelen landelijk, regionaal of lokaal gelden. Daar waar de bestrijding lokaal kan, wordt met de tijdelijke wet en onderliggende regelingen ruimte gemaakt voor lokale afwegingen.

Highlights van de Twm

- Alternatief voor de Noodverordening met behulp van GRIP 4 onder leiding van de minister van VWS – Wet publieke gezondheid is nu leidend
- Ministeriële maatregelen gelden en die bepalen de maatregelen die worden bekrachtigd
- Er is ruimte voor lokale afwegingen
- Maatregelen kunnen zelf niet lokaal aan- en uitgezet worden (alleen specifieke ontheffingen in bijzondere gevallen)
- Ontheffings- en handhavingsbevoegdheden voor burgemeester
- Aanwijzen gebieden door burgemeester (waar bijvoorbeeld strengere regels gelden)
- Rol voorzitter veiligheidsregio kleiner. Coördinatie blijft wel gewenst, maar het primaat ligt niet meer bij de voorzitter
- Over de lokale ruimte kan debat worden gevoerd met gemeenteraad
- Burgemeester legt verantwoording af aan gemeenteraad over de lokale toepassing van de wet

Werkwijze

Met de komst van de Twm is het belangrijk om bij een aantal onderwerpen de nieuwe werkwijze te ontwikkelen en daarin waar nodig keuzes te maken:

1. rolverdeling gemeente en VGGM;
2. rol gemeenteraad en college van B&W in relatie tot burgemeester.
3. communicatie
4. werkproces ontheffingen;
5. werkproces handhaving;
6. werkproces aanwijzen plaatsen;

Rolverdeling gemeente en VGGM

Het is van belang dat we expliciet maken wat de verwachtingen en behoeften zijn tussen de gemeente en de VGGM.

De Voorzitter van de Veiligheidsregio blijft de aangewezen persoon die regionale en lokale vraagstukken kan inbrengen in het landelijk Veiligheidsberaad. Daarnaast moet de voorzitter gegevens en inlichtingen verstrekken over lokale omstandigheden aan de minister van VWS.

Tevens blijft de Twm uitgaan van een Regionaal Beleidsteam (RBT) waar afstemming plaatsvindt. Dit betekent dat er nieuwe afspraken gemaakt moeten worden over de wijze van informeren en consulteren. De voorzitter behoudt zijn coördinerende rol bij onder andere de afstemming over lokale besluiten en de bestuurlijke handhaving daarvan.

De bevoegdheden van de voorzitter die volgen uit de Wet Publieke Gezondheid vereisen niet het werken vanuit GRIP 4. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen de bevoegdheden en de wijze van organiseren van de uitvoering en advisering anderzijds.

Rolverdeling gemeenteraad en college van B&W in relatie tot burgemeester

De burgemeester legt achteraf verantwoording af aan de gemeenteraad middels een raadsinformatiebrief die 2 keer per maand naar hen wordt toegezonden. In bijzondere gevallen zal vooraf gesproken worden met de raad. Hierbij kan gedacht worden aan specifieke maatregelen die alleen voor de gemeente Rheden gelden.

Het onderwerp Corona staat altijd op de agenda van de collegevergaderingen. Hierdoor blijft het college van B&W goed geïnformeerd over de uitoefening van de bevoegdheden van de burgemeester die zij weer mee kunnen nemen in de uitoefening van hun eigen taken. Uiteraard bij spoedeisende zaken gebeurt dit collegiaal op een eerder moment.

Communicatie

Communicatie is natuurlijk een van de belangrijkste facetten ten tijde van een crisis. Zo zijn er een aantal dingen die er moeten gebeuren:

- 2x per maand verantwoording afleggen aan de raad middels een raadsinformatiebrief → format opstellen
- Profilering burgemeester en wethouders tijdens Corona
- Content op website over Corona maatregelen
- Communicatie richting bepaalde doelgroepen
- Persvragen beantwoorden
- Inzet Social Media

- Interne communicatie
- Externe profilering

Werkproces ontheffingen

Als we uit het risiconiveau zeer ernstig komen zijn er ook ontheffingen mogelijk. Er moeten afspraken gemaakt worden over de inhoudelijke lijn (lokaal/regionaal/landelijk). De burgemeester heeft de bevoegdheid om ontheffingen te verlenen of plaatsen aan te wijzen waar bepaalde maatregelen gelden. In het kader van een mogelijk waterbedeffect is het van belang dit te delen binnen de Veiligheidsregio. Echter, het is mogelijk dat een burgemeester zijn eigen besluit hierin neemt.

Wat is er nodig?

1. Werkproces uitschrijven. Proces advies aanvraag bij de GGD VGGM is al uitgewerkt.
2. Aanvraagformulier ontwikkelen en op website plaatsen;
3. Communicatie vooraf. Aangezien alleen ontheffingen kunnen worden verleend bij bijzondere omstandigheden, is het aan te raden om te communiceren wat in ieder geval niet als bijzondere omstandigheid wordt gezien of welke omstandigheden wel bijzonder zijn. Relateren aan de routekaart. In de zeer ernstige en ernstige fase verlenen wij geen ontheffingen, met uitzondering van eventuele uitvaarten.
4. Formatopstellen voor het verlenen van een ontheffing, naar het voorbeeld van de VNG;
5. Aanvragen moeten besproken worden in het kernteam Corona;

Werkproces handhaving

Uitgangspunt voor de handhaving is het landelijk handhavingskader. Deze is vertaald naar een lokaal handhavingskader, waarvoor de burgemeester verantwoordelijk is. De handhaving is lokaal vorm gegeven, in overleg met de driehoek: burgemeester, politie en openbaar ministerie. De handhaving is immers een verantwoordelijkheid van de lokale driehoek, op aansturing van de burgemeester, en daarbij zullen soms scherpe keuzes moeten worden gemaakt in de prioritering. Afstemming hierover binnen de Veiligheidsregio is wel gewenst, zodat er zo min mogelijk lokale verschillen ontstaan.

In het kernteam corona staat handhaving standaard op de agenda. Alle specifieke gevallen worden hier besproken. Het proces uit de handreiking van de VNG is hier ondersteunend bij. De Coördinator handhaving is vertegenwoordigd in het kernteam en is eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor dit proces. De juridische uitwerking van de handhavingszaken wordt gedaan door de ‘corona jurist’. De jurist heeft een belangrijke positie i.v.m. beoordeling plaats (besloten, publiek of openbaar) en mogelijke bevoegdheden. Ook communicatie is belangrijk om een mee te denken en adviseren bij evt. handhavingstrajecten.

Spoed handhaving

Bij handhavingszaken die onmiddellijk om actie vragen door bv. gevaarsetting of exces wordt contact opgenomen via Piket AOV (ambtenaar openbare orde en veiligheid). De AOV-er van dienst adviseert en legt eventuele besluitvorming voor aan de burgemeester.

Wat is er nodig?

1. Lokaal handhavingskader moet worden opgesteld;
2. Lokale formats voor bestuurlijke waarschuwing, voornemen last onder dwangsom, besluit last onder dwangsom, voornemen last onder bestuursdwang en besluit last onder bestuursdwang;
3. Voorbereiden handhavingsstrategie aan de hand van de routekaart. Bijvoorbeeld: indien er veel lokale besmettingen zijn, kan er voor gekozen worden om aan te kondigen dat er strenger gehandhaafd zal worden op overtredingen van de coronamaatregelen. Direct sluiten bij overtreding. Indien er weinig lokale besmettingen zijn, kan er juist gekozen worden om eerst te waarschuwen en wellicht een aanwijzing te hebben voordat zwaardere

handhavingsmaatregelen worden getroffen. Deze strategie vast laten leggen in lokale driehoek.

Aanwijzen plaatsen voor coronamaatregelen

Het uitgangspunt van de Twm is dat coronamaatregelen centraal, namelijk door de minister, worden vastgesteld, waarbij er differentiatie mogelijk is tussen gemeenten of regio's. In beginsel bepaalt de minister dus (in een ministeriële regeling) welke maatregelen landelijk, regionaal of lokaal gelden. Het is dan ook de minister die bepaalt of en onder welke voorwaarden de burgemeester de aanwijzingsbevoegdheid kan inzetten.

Een voorbeeld is dat de burgemeester plaatsen kan aanwijzen waar de kans op drukte zo groot is dat dit leidt tot hoge besmettingsrisico's, en waar dan groepsvormingsbeperkingen zullen gelden.

Wat is er nodig?

Inventariseer, met behulp van de GGD, de politie en de coördinator handhaving, welke knelpunten er de afgelopen periode zijn geweest.

Samenstelling Coronateam en bijbehorende overleggen

Kernteam:

- Beleidsmedewerker Veiligheid (voorzitter)
  Beleidsmedewerker Veiligheid
- Communicatieadviseur
- Senior/ coördinator BOA
- Jurist veiligheid
- Verslaglegger

(Flexibele) schil / op thema:

- Beleidsmedewerker Economie
- Beleidsmedewerker Cultuur
- Coördinator Dorpshuizen
- Beleidsmedewerker Onderwijs/kinderopvang
- Beleidsmedewerker Sport
- Medewerker Sportbedrijf
- Beleidsmedewerker Jeugd
- Vergunningverlener Horeca
- Vergunningverlener Evenementen
- Financieel adviseur
- Beleidsmedewerker participatie

Werkgroepen:

- Bedrijfscontinuïteitencalamiteitenteam (BCC)
- Financiën
- Evt. nieuwe oprichten als nodig: horeca, cultuur, recreatie en sport

Overlegvormen

Lokaal

Crisisoverleg (besluiten over externe organisatie):

- Burgemeester (Voorzitter)	-
- Gemeentesecretaris	-
- Communicatieadviseur	zie hieronder
- Beleidsmedewerker Veiligheid	zie hieronder
- Managementassistent (verslaglegging)	zie hieronder

Operationeel overleg (afstemming tussen beleidsterreinen):

- Voorzitter 16 uur*
- Beleidsmedewerker Veiligheid 8-24 uur
- Communicatieadviseur 16-24 uur
- Jurist Veiligheid 16 uur
- Beleidsmedewerker Economie 4-8 uur
- Beleidsmedewerker Cultuur 0-4 uur
- Coördinator Dorpshuizen 0-4 uur
- Beleidsmedewerker Onderwijs/kinderopvang 0-16 uur
- Beleidsmedewerker Sport 0-8 uur
- Medewerker Sportbedrijf 4-8 uur
- Beleidsmedewerker Jeugd 0-4 uur
- Senior/ coördinator BOA 16-24 uur
- Vergunningverlener Horeca 0-8 uur
- Vergunningverlener Evenementen 0-4 uur
- Managementassistent (verslaglegging) 8 uur

*verduidelijking inschatting tijdsbesteding in volgende paragraaf

BCC (besluiten over interne organisatie): Aantal uur is bij BCC bekend.

- Teammanager (Voorzitter)
- Gemeentesecretaris
- Communicatieadviseur
- Adviseur gezondheid en veiligheid
- Beleidsmedewerker Veiligheid
- P&O adviseur
- Adviseur bedrijfsvoering
- Managementassistent (secretaris)

Financiën (afstemmen en besluitvorming rondom TOZO, rijks- en provinciegelden en subsidies)

- Teammanager (voorzitter)
- Financieel adviseur
- Beleidsmedewerker Economie
- Beleidsmedewerker cultuur
- Beleidsmedewerker Veiligheid
- Evt. ander beleidsterrein
- Managementassistent (secretaris)

Regionaal

- RBT: voorzitter Veiligheidsregio met alle burgemeesters inclusief brandweer, politie, GGD/ GHOR en OM
- ROT: inzet van de veiligheidsregio multidisciplinair tussen de hulpverleningsdiensten inclusief gemeente (bevolkingszorg)
- Gemeentelijk Knooppunt Corona (GKC) bedoeld voor alle vragen en afstemming tussen de lokale gemeenten met de veiligheidsregio en de voorzitter VR.

Landelijk

- Veiligheidsberaad: overleg tussen de 25 voorzitters van de veiligheidsregio met de minister van Justitie en veiligheid
- Ministerieel niveau diverse crisis overleggen tot aan de ministers

Kaders en randvoorwaarden

Om deze werkwijze te laten slagen moet het voldoen aan een aantal randvoorwaarden:

Prioritering

Dit project krijgt voorrang op alle andere werkzaamheden. Mocht men knel komen te zitten dan wordt dit voorgelegd bij de eigen manager, eventueel in samenspraak met de projectleider.

Inschatting tijdsbesteding

In de vorige paragraaf is per functie een inschatting gemaakt van het aantal uren dat per functie per week wordt besteed aan Corona. Deze inzet is flexibel. Vaak na inwerking treden van nieuwe maatregelen is meer inzet nodig. Hier zijn alleen de functies omschreven die ook deelnemen aan het operationeel overleg. Zeker niet alle uren staan hierin opgenomen. Denk bijvoorbeeld aan alle BOA's, de mensen van de buitendienst (inzet Posbank). Het is van belang dat elke medewerker en team goed naar zijn/haar eigen uren en taken kijkt. Mocht je knel komen te zitten leg dit dan voor bij je manager of de projectleider Corona.

BCC

Het BCC team valt buiten de scoop van dit projectplan. Dit projectplan is gericht op wat de gemeente moet doen omtrent de Twm en als overheidsorgaan en niet als werkgever naar de interne organisatie.

Financiën

In een aparte werkgroep wordt alles rondom de financiële effecten van Corona besproken en afgestemd. Voorbeeld hiervan zijn de ingekomen rijks- en provinciegelden en de verdeling daarvan. Middels tussenrapportages wordt het College en de Raad geïnformeerd.

Activiteiten en initiatieven toetsen aan coronamaatregelen

Nieuwe activiteiten/ initiatieven worden altijd via kernteam voorgelegd of dit doorgang kan vinden i.v.m. coronamaatregelen. Activiteiten die in dorpshuizen plaatsvinden gaan dus via de coördinator dorpshuizen en sportactiviteiten gaan altijd via de beleidsmedewerker sport. Zij kunnen de vraag dan stellen in het operationeel overleg of mailen naar veiligheid@rheden.nl